

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

27. märts 2014*

Eelotsusetaotlus — Õigusaktide ühtlustamine — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused — Infoühiskond — Direktiiv 2001/29/EÜ — Veebileht, millel tehakse kinematograafiateosed üldsusele kättesaadavaks autoriõigusega kaasneva õiguse valdaja nõusolekuta — Artikli 8 lõige 3 — Mõiste „vahendajad, kelle teenuseid kolmandad isikud kasutavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks” — Internetiühenduse pakkuja — Kohtu ettekirjutus, millega keelatakse internetiühenduse pakkujal võimaldada oma klientidele juurdepääsu teatud veebilehele — Põhiõiguste kaalumine

Kohtuasjas C-314/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshofi (Austria) 11. mai 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. juunil 2012, menetluses

UPC Telekabel Wien GmbH

versus

Constantin Film Verleih GmbH,

Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts neljanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud M. Safjan, J. Malenovský (ettekandja) ja A. Prechal,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. juuni 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- UPC Telekabel Wien GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* M. Bulgarini ja *Rechtsanwalt* T. Höhne,
- Constantin Film Verleih GmbH ja Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH, esindajad: *Rechtsanwalt* A. Manak ja *Rechtsanwalt* N. Kraft,
- Austria valitsus, esindaja: A. Posch,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Madalmaade valitsus, esindajad: C. Schillemans ja C. Wissels,
— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: L. Christie, keda abistas barrister S. Malynicz,
— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda ja F. W. Bulst,
olles 26. novembri 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 5 lõiget 1 ja lõike 2 punkti b ja artikli 8 lõiget 3 ning liidu õiguses sätestatud teatud põhiõigusi.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt UPC Telekabel Wien GmbH (edaspidi „UPC Telekabel”) ning teiselt poolt Constantin Film Verleih GmbH (edaspidi „Constantin Film”) ja Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH (edaspidi „Wega”) vahelises kohtuasjas, mis puudutab nõuet kohustada UPC Telekabelit blokeerima oma klientide juurdepääs veebilehele, millel tehakse viimati nimetatute nõusolekuta mõningad nende filmid üldsusele kättesaadavaks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 9 ja 59 on märgitud:

„(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. [...] Intellektuaalomand on seetõttu tunnistatud omandi lahutamatuks osaks.

[...]

(59) Eelkõige digitaalkeskkonnas võivad kolmandad isikud õiguste rikkumiseks üha enam kasutada vahendajate teenuseid. Paljudel juhtudel on vahendajatel kõige hõlpsam võimalus selline õigusi rikkuv tegevus lõpetada. Kõikidest muudest võimalikest sanktsioonidest ja õiguskaitsevahenditest olenemata peaks õiguste valdajatel olema võimalus taotleda ettekirjutust sellise vahendaja tegevuse vastu, kes pakub võrgu kaudu teost või muud objekti, millega seotud õigusi on rikkunud kolmas isik. [...] Nimetatud ettekirjutuste tingimused ja viisid tuleks määratleda liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides.”

- 4 Direktiivi artikli 1 „Reguleerimisala” lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolev direktiiv käsitleb autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste õiguskaitset siseturu piires, rõhutades eelkõige infoühiskonna aspekti.”

- 5 Direktiivi artikli 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha” lõikes 2 on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

[...]

c) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;

[...]”

- 6 Direktiivi 2001/29 artikli 8 „Sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid” lõikes 3 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et õiguste valdajatel on võimalik taotleda kohtu ettekirjutust vahendajatele, kelle teenuseid kolmandad isikud kasutavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks.”

Austria õigus

- 7 9. aprilli 1936. aasta autoriõiguse seaduse (Urheberrechtsgesetz; *Bundesgesetzblatt*, edaspidi „BGBL.” 111/1936), muudetud 2003. aasta uue autoriõiguse seadusega (Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003, *BGBL.* I, 32/2003; edaspidi „UrhG”) § 18a lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Autoril on ainuõigus teha teos üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu kättesaadavaks viisil, mil isik pääseb sellele ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.”

- 8 UrhG § 81 lõigetes 1 ja 1a on sätestatud:

„1. Igal isikul, kelle käesolevast seadusest tulenevat ainuõigust on rikutud või kellel on põhjust sellist rikkumist eeldada, on õigus esitada ebaseadusliku tegevuse lõpetamise või sellisest tegevusest hoidumise nõue. Kohtusse võib pöörduda ka ettevõtte omaniku vastu, kui mõni tema töötajatest või volitatud isikutest on kõnealuse ettevõtte tegevuse raames pannud toime rikkumise või kui esineb oht, et selline rikkumine pannakse toime. § 81 lõiget 1a kohaldatakse *mutatis mutandis*.

1a. Kui isik, kes on sellise rikkumise toime pannud või kes võib selle toime panna, kasutab selleks vahendaja teenuseid, võib ebaseadusliku tegevuse lõpetamise või sellisest tegevusest hoidumise nõude vastavalt lõikele 1 esitada ka vahendaja vastu. [...]”

- 9 Täitemenetluse seadustiku § 355 lõikes 1 on sätestatud:

„Täitemenetlus isiku vastu, keda on kohustatud lõpetama ebaseaduslik tegevus või sellisest tegevusest hoiduma või taluma teatud tegevust, viiakse läbi nii, et pärast täitedokumendi täitmisele pööratavaks muutumist toime pandud iga rikkumise eest määrab täiteasja menetlev kohus taotluse alusel tulenevalt täitmiseks esitatud nõude rahuldamisest rahatrahvi. Iga järgmise rikkumise eest määrab täiteasja menetlev kohus taotluse alusel täiendava rahatrahvi või kuni üheaastase vangistuse. [...]”

- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotluses esitatud selgitustest ilmneb, et täitemenetluse staadiumis võib keelu adressaat vastutusest vabanemiseks väita, et ta on võtnud kõik meetmed, mille võtmist keelatud tulemuse takistamiseks võis temalt oodata.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 11 Kuna kaks filmitootmisega tegelevat äriühingut Constantin Film ja Wega tuvastasid, et ühel veebilehel pakutakse nende nõusolekuta kas allalaadimiseks või voogedastuse kaudu vaatamiseks nende toodetud mõningaid filme, pöördusid nad ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku poole, et viimane teeks UrhG § 81 lõike 1a alusel ettekirjutuse, millega internetiühenduse pakkujat UPC Telekabelit kohustataks blokeerima oma klientide juurdepääsu kõnealusele veebilehele, kuna sellel lehel tehakse nende nõusolekuta üldsusele kättesaadavaks kinematograafiateoseid, mille suhtes on neil autoriõigusega kaasnev õigus.
- 12 Handelsgericht Wien (Austria) keelas 13. mai 2011. aasta määrusega UPC Telekabelil võimaldada oma klientidele juurdepääsu vaidlusalusele veebilehele, kusjuures selle keelu järgimiseks tuli eelkõige blokeerida selle veebilehe domeeninimi ja praegune IP-aadress (*Internet Protocol*) ning selle mis tahes muu IP-aadress, mis võib UPC Telekabelile teada olla.
- 13 Vaidlusalune veebileht lõpetas tegevuse 2011. aasta juunis pärast seda, kui Saksa politsei oli võtnud meetmed veebilehe haldaja vastu.
- 14 Oberlandesgericht Wien (Austria) kui apellatsioonikohus muutis oma 27. oktoobri 2011. aasta määrusega esimese astme kohtu määrust osaliselt, leides, et esimese astme kohus oli ekslikult määranud kindlaks täpsed meetmed, mis UPC Telekabel pidi võtma vaidlusaluse veebilehe blokeerimiseks ja seega ettekirjutust sisaldava määruse täitmiseks. Sellele järeldusele jõudmiseks leidis Oberlandesgericht Wien kõigepealt, et UrhG § 81 lõiget 1a tuleb tõlgendada kooskõlas direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikega 3. Seejärel asus ta seisukohale, et kuivõrd UPC Telekabel võimaldas oma klientidele juurdepääsu ebaseaduslikult internetti laaditud andmesisule, tuleb teda pidada vahendajaks, kelle teenuseid on kasutatud autoriõigusega kaasneva õiguse rikkumiseks, mistõttu on Constantin Filmil ja Wegal õigus nõuda sellele äriühingule ettekirjutuse tegemist. Seoses autoriõiguse kaitsega leidis Oberlandesgericht Wien siiski, et UPC Telekabelile võib panna üksnes kohustuse saavutada teatud tulemus, milleks on keelata oma klientidele juurdepääs vaidlusalusele veebilehele, kuid talle peab jääma võimalus vabalt valida, milliseid meetmeid selleks rakendada.
- 15 UPC Telekabel esitas Oberster Gerichtshofile (Austria) kassatsioonkaebuse.
- 16 Kassatsioonkaebuse põhjendamiseks väidab UPC Telekabel eelkõige, et tema teenuseid ei saa pidada sellisteks, mida kasutatakse autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses, kuna tal puudusid vaidlusaluse veebilehe haldajatega igasugused ärisuhted ja ei ole tõendatud, et tema kliendid oleksid tegutsenud ebaseaduslikult. Igal juhul väidab UPC Telekabel, et kõikidest erinevatest blokeerimismeetmetest, mida oleks võimalik rakendada, saab tehniliselt mööda hiilida ning et mõned neist on ülemäära kulukad.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Oberster Gerichtshof menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2001/29 [...] artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et isik, kes teeb kaitstavaid objekte autoriõiguse valdaja nõusolekuta internetis üldsusele kättesaadavaks [direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 2 tähenduses], kasutab sellise isiku teenuseid, kes pakub [interneti]ühendust isikutele, kes kaitstavaid objekte kasutavad?

Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

2. Kas reprodutseerimine isiklikuks tarbeks [direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses] ja reprodutseerimine, mis on vajalik siirdamiseks või toimub juhuslikult [direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 1 tähenduses], on lubatavad vaid siis, kui reprodutseeritav teos on reprodutseeritud, levitatud või üldsusele kättesaadavaks tehtud seaduslikult?

Kui vastus esimesele või teisele küsimusele on jaatav ehk kui [interneti]ühenduse pakkuja tuleb teha kohtu ettekirjutus vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikele 3:

3. Kas liidu õigusega ja eeskätt nõudega kaaluda asjassepuutuvate isikute põhiõigusi on kooskõlas see, kui [interneti]ühenduse pakkuja väga üldises sõnastuses (ehk konkreetseid meetmeid ette kirjutamata) keelatakse võimaldada oma klientidele juurdepääsu veebilehele, mille kogu sisu või sellest olulise osa üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ei ole õiguste valdaja nõusolekut andnud, kui ühenduse pakkuja saab selle keelu rikkumise eest määratavat rahatrahvi vältida, kui ta tõendab, et ta on võtnud kõik jõukohased meetmed?

Kui vastus kolmandale küsimusele on eitav:

4. Kas liidu õigusega ja eeskätt nõudega kaaluda asjassepuutuvate isikute põhiõigusi on kooskõlas see, kui [interneti]ühenduse pakkuja pannakse kohustus võtta konkreetsete meetmed, et raskendada oma klientide juurdepääsu veebilehele, mille sisu on kättesaadavaks tehtud ebaseaduslikult, juhul kui kõnealused meetmed nõuavad küllaltki suuri jõupingutusi, ent nendest on võimalik hõlpsalt mööda hiilida ka ilma eriliste tehniliste teadmisteta?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Eelotsuse küsimuste vastuvõetavus

- 18 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et asjaolu, et põhikohtuasjas kõne all olev veebileht on tegevuse lõpetanud, ei muuda eelotsuse küsimusi vastuvõetamatuks.
- 19 Väljakujunenud kohtupraktikast ilmneb nimelt, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses – mis põhineb siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel – on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul kohtuasja eripära arvesse võttes õigus hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust (vt selle kohta 14. märtsi 2013. aasta otsus kohtuasjas C-415/11: Aziz, punkt 34).
- 20 Seega saab Euroopa Kohus jätta siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotluse läbi vaatamata vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud, et anda talle esitatud küsimustele tarvilik vastus (eespool viidatud kohtuotsus Aziz, punkt 35).
- 21 Niisuguse olukorraga ei ole aga tegemist põhikohtuasjas, kuna eelotsusetaotlusest nähtub, et vastavalt Austria õigusele peab eelotsusetaotluse esitanud kohus otsuse tegemisel tuginema asjaoludele, mis selgitati välja esimese astme kohtu menetluses ehk ajal, mil põhikohtuasjas käsitletav veebileht oli veel kättesaadav.
- 22 Eespool esitatust järeldub, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Esimene küsimus

- 23 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2001/29 artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et isik, kes teeb kaitstavaid objekte autoriõiguse valdaja nõusolekuta veebilehel üldsusele kättesaadavaks direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses, kasutab sellise isiku teenuseid, kes pakub internetiühendust kaitstavaid objekte kasutavatele isikutele ning keda tuleb pidada vahendajaks direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses.

- 24 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et põhikohtuasjas puudub vaidlus selle üle, et kaitstavad objektid tehti veebilehe kasutajatele kättesaadavaks artikli 3 lõikes 2 nimetatud õiguste valdajate nõusolekuta.
- 25 Arvestades, et selle sätte kohaselt on õiguste valdajatel ainuõigus lubada või keelata teose üldsusele kättesaadavaks tegemist, tuleb tõdeda, et kaitstava objekti veebilehel üldsusele kättesaadavaks tegemine õiguste valdajate nõusolekuta rikub autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi.
- 26 Kõnealuste õiguste rikkumise olukorra heastamiseks on direktiivi 2001/29 artikli 8 lõikes 3 ette nähtud võimalus õiguste valdajatel taotleda kohtu ettekirjutust vahendajatele, kelle teenuseid kolmas isik kasutab nende õiguste rikkumiseks.
- 27 Nimelt, nagu on märgitud direktiivi 2001/29 põhjenduses 59, on vahendajatel seetõttu, et nende teenuseid kasutatakse üha enam autoriõiguste või sellega kaasnevate õiguste rikkumiseks, paljudel juhtudel kõige hõlpsam sellistele rikkumistele lõpp teha.
- 28 Käesoleval juhul kohustasid Handelsgericht Wien ja seejärel Oberlandesgericht Wien põhikohtuasjas käsitletava ettekirjutuse adressaadist internetiühenduse pakkujat UPC Telekabelit lõpetama Constantin Filmi ja Wega õiguste rikkumine.
- 29 UPC Telekabel ei nõustu siiski sellega, et teda võib kvalifitseerida direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses vahendajaks, kelle teenuseid kasutatakse autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks.
- 30 Sellega seoses nähtub direktiivi 2001/29 põhjendusest 59, et direktiivi artikli 8 lõikes 3 kasutatud mõiste „vahendaja” viitab mis tahes isikule, kes võrgu kaudu pakub kaitstavat teost või muud kaitstavat objekti, millega seotud õigusi on rikkunud kolmas isik.
- 31 Pidades silmas direktiiviga 2001/29 taotletavat eesmärki, mis ilmneb eelkõige põhjendusest 9 ja milleks on tagada õiguste valdajatele kõrgetasemeline kaitse, tuleb kasutatud õiguste rikkumise mõistest aru saada nii, et see hõlmab ka olukorda, kus kaitstav objekt on kõnealuste õiguste valdajate nõusolekuta internetis üldsusele kättesaadavaks tehtud.
- 32 Seega, arvestades, et internetiühenduse pakkuja vastutab internetis igasuguse õigusi rikkuva edastuse eest, mis toimub tema klientide ja kolmandate isikute vahel, kuna võrgule juurdepääsu võimaldamisega teeb ta selle edastamise võimalikuks (vt selle kohta 19. veebruari 2009. aasta määrus kohtuasjas C-557/07: LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, EKL 2009, lk I-1227, punkt 44), tuleb asuda seisukohale, et niisugune internetiühenduse pakkuja, kes on kõne all põhikohtuasjas ja kes võimaldab oma klientidele juurdepääsu kaitstavatele objektidele, mille on internetis üldsusele kättesaadavaks teinud kolmas isik, on vahendaja, kelle teenuseid kasutatakse autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses.
- 33 Sellist järeldust kinnitab direktiiviga 2001/29 taotletav eesmärk. Nimelt, kui internetiühenduse pakkujad direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 kohaldamisalast välja jätta, väheneks oluliselt õiguste valdajate kaitse, mida direktiiviga soovitakse tagada (vt selle kohta eespool viidatud kohtumäärus LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten, punkt 45).
- 34 Seda järeldust ei sea kahtluse alla vastuväide, mille kohaselt direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 kohaldatavuseks on vaja, et esineb lepinguline seos internetiühenduse pakkuja ja isiku vahel, kes on autoriõigust või sellega kaasnevat õigust rikkunud.

- 35 Ei artikli 8 lõike 3 ega ka direktiivi 2001/29 ühegi teise sätte sõnastusest ei ilmne nimelt, et on nõutav, et autoriõigust või sellega kaasnevat õigust rikkuva isiku ja vahendaja vahel oleks eriline suhe. Sellist nõuet ei saa pealegi tuletada ka direktiiviga taotletavatest eesmärkidest, arvestades, et niisuguse nõude esinemise möönmine vähendaks kõnealustele õiguste valdajatele tagatud õiguskaitset, samas kui direktiivi eesmärk on nähtuvalt eelkõige selle põhjendusest 9 just tagada neile kõrgetasemeline kaitse.
- 36 Järeldust, millele Euroopa Kohus jõudis käesoleva kohtuotsuse punktis 30, ei lükka ümber ka väide, et internetiühenduse pakkujalet ettekirjutuse tegemise eeldusena peavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse valdajad tõendama, et kõnealuse pakkuja teatud kliendid tõepoolest kasutavad vaidlusaluse veebilehe kaudu kaitstavaid objekte, mis on üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste valdajate nõusolekuta.
- 37 Direktiivi 2001/29 kohaselt on nimelt nõutav, et meetmetega, mis liikmesriikidel on kohustus direktiivi järgimiseks võtta, taotletaks mitte ainult eesmärki teha lõpp autoriõiguse või sellega kaasnevate õiguste rikkumistele, vaid ka eesmärki neid rikkumisi ära hoida (vt selle kohta 24. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-70/10: Scarlet Extended, EKL 2011, lk I-11959, punkt 31, ja 16. veebruari 2012. aasta otsus kohtuasjas C-360/10: SABAM, punkt 29).
- 38 Selline ennetav toime eeldab, et autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse valdajad saavad õiguskaitsevahendeid kasutada, ilma et nad peaksid tõendama, et internetiühenduse pakkuja kliendid tõepoolest kasutavad kaitstavaid objekte, mis on üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste valdajate nõusolekuta.
- 39 See on nii seda enam, et teose üldsusele kättesaadavaks tegemine eeldab üksnes seda, et üldsusele on antud juurdepääs teosele, ilma et oleks määrava tähtsusega, kas üldsuse moodustavad isikud on seda juurdepääsu tegelikult kasutanud või mitte (vt selle kohta 7. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-306/05: SGAE, EKL 2006, lk I-11519, punkt 43).
- 40 Eespool esitatut arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et isik, kes teeb kaitstavaid objekte autoriõiguse valdaja nõusolekuta veebilehel üldsusele kättesaadavaks direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses, kasutab sellise isiku teenuseid, kes pakub internetiühendust kaitstavaid objekte kasutavatele isikutele ning keda tuleb pidada vahendajaks direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses.

Teine küsimus

- 41 Võttes arvesse vastust esimesele küsimusele, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kolmas küsimus

- 42 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liidu õiguses sätestatud põhiõigusi tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus see, kui kohtu ettekirjutusega keelatakse internetiühenduse pakkujal võimaldada oma klientidele juurdepääsu veebilehele, mille kaudu on kaitstavad objektid õiguste valdajate nõusolekuta internetti laaditud, kui ettekirjutuses ei ole täpsustatud, milliseid meetmeid ühenduse pakkuja peab võtma, ja kui viimane saab ettekirjutuse rikkumise eest määratavat rahatrahvi vältida, kui ta tõendab, et ta on võtnud kõik jõukohased meetmed.
- 43 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu nähtub direktiivi 2001/29 põhjendusest 59, tuleb ettekirjutuste tegemise kord, mille liikmesriigid peavad vastavalt direktiivi artikli 8 lõikele 3 ette nägema – nagu täitmisele kuuluvad tingimused ja kohaldatav menetlus –, kindlaks määrata siseriiklikus õiguses.

- 44 Siiski peavad nii sellised siseriiklikud normid kui ka nende kohaldamine siseriiklike kohtute poolt olema kooskõlas direktiivist 2001/29 tulenevate piirangutega ja nende õiguse allikatega, millele on viidatud selle põhjenduses 3 (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Scarlet Extended, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Hinnates, kas niisugune direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 alusel tehtud kohtu ettekirjutus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on kooskõlas liidu õigusega, tuleb seega arvesse võtta eelkõige kohaldatavate põhiõiguste kaitsest tulenevaid nõudeid, järgides samas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artiklit 51 (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Scarlet Extended, punkt 41).
- 46 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et kui mitu põhiõigust on omavahel vastuolus, on liikmesriigid kohustatud direktiivi ülevõtmisel jälgima, et nad tuginevad direktiivi sellisele tõlgendusele, mis võimaldab tagada õige tasakaalu kohaldatavate põhiõiguste vahel, mis on liidu õiguskorras kaitstud. Seejärel peavad liikmesriikide ametiasutused ja kohtud direktiivi ülevõtmise meetmete rakendamisel mitte ainult tõlgendama oma siseriiklikku õigust kooskõlas direktiiviga, vaid nad peavad ka jälgima, et nad ei tugineks direktiivi sellisele tõlgendusele, mis läheb vastuollu kõnealuste põhiõigustega või muude liidu õiguse üldpõhimõtetega, näiteks proportsionaalsuse põhimõttega (vt selle kohta 29. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-275/06: Promusicae, EKL 2008, lk I-271, punkt 68).
- 47 Käesolevas asjas tuleb märkida, et niisugune direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 alusel tehtud ettekirjutus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, vastandab omavahel peamiselt esiteks autoriõiguse ja sellega kaasnevad õigused, mis kuuluvad intellektuaalomandi õiguse alla ja mis on seega kaitstud harta artikli 17 lõike 2 kohaselt, teiseks ettevõtlusvabaduse, mis on harta artiklist 16 tulenevalt ettevõtjatel nagu internetiühenduse pakkujad, ning kolmandaks internetikasutajate teabevabaduse, mille kaitse on tagatud harta artikliga 11.
- 48 Mis puudutab ettevõtlusvabadust, siis tuleb tõdeda, et niisuguse ettekirjutuse tegemine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, piirab seda vabadust.
- 49 Õigus ettevõtlusvabadusele hõlmab endas nimelt iga ettevõtja õigust oma majandus-, tehnilisi ja finantsressursse vabalt käsutada, vastutuse piires, mida ta kannab omaenda tegude eest.
- 50 Niisugune ettekirjutus, nagu on põhikohtuasjas kõne all, paneb aga selle adressaadile piirangu, mis kitsendab tema ressurside vaba kasutamist, kuna see kohustab adressaati võtma meetmeid, mis võivad tema jaoks kaasa tuua suure kulu, mõjutada märkimisväärselt tema tegevuse korraldust või nõuda keerulisi ja kompleksseid tehnilisi lahendusi.
- 51 Selline ettekirjutus ei riiva siiski niisuguse internetiühenduse pakkuja ettevõtlusvabaduse põhisisu, nagu on kõne all põhikohtuasjas.
- 52 Esiteks jätab niisugune ettekirjutus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, selle adressaadi ülesandeks määrata kindlaks konkreetseid meetmed, mis tuleb soovitava tulemuse saavutamiseks võtta, mistõttu võib adressaat otsustada rakendada meetmeid, mis vastavad kõige paremini tema ressursidele ja võimetele ning mis on kooskõlas muude kohustuste ja ülesannetega, mida ta peab oma tegevuse käigus täitma.
- 53 Teiseks võimaldab niisugune ettekirjutus selle adressaadil vabaneda oma vastutusest, kui ta tõendab, et ta on võtnud kõik jõukohased meetmed. Võimalus vastutusest vabaneda tähendab ilmselgelt, et ettekirjutuse adressaat ei pea tooma talumatuid ohvreid, mis paistab ka olevat põhjendatud, kuivõrd tema ei ole toime pannud intellektuaalomandit puudutava põhiõiguse rikkumist, mille tõttu ettekirjutus tehti.

- 54 Sellega seoses tuleb märkida, et vastavalt õiguskindluse põhimõttele peab niisuguse ettekirjutuse adressaadil, nagu on kõne all põhikohtuasjas, olema võimalus pärast seda, kui tema võetud rakendusmeetmed on teada, ja enne seda, kui vajaduse korral tehakse otsus talle karistus määrata, kohtus tõendada, et tema võetud meetmed olid just niisugused, mille võtmist võis keelatud tulemuse takistamiseks temalt oodata.
- 55 Samas peab niisuguse ettekirjutuse adressaat, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ettekirjutuse täitmiseks võetavate meetmete valimisel arvestama internetikasutajate põhiõigusega teabevabadusele.
- 56 Selles suhtes peavad internetiühenduse pakkuja võetavad meetmed olema rangelt eesmärgipärased selles tähenduses, et need peavad teenima eesmärki teha lõpp autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumisele, mille on toime pannud kolmas isik, ilma et riivataks nende internetikasutajate õigusi, kes kasutavad selle pakkuja teenuseid teabele seaduslikult juurdepääsemiseks. Vastasel juhul oleks pakkuja poolt kasutajate teabevabadusse sekkumine taotletava eesmärgi seisukohast põhjendamatu.
- 57 Siseriiklikel kohtutel peab olema võimalik kontrollida, et see on nii. Niisuguse ettekirjutuse korral, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tuleb märkida, et kui internetiühenduse pakkuja võtab meetmed, mis võimaldavad tal ettenähtud keeldu järgida, ei ole siseriiklikel kohtutel võimalik täitemenetluse staadiumis seda kontrollida, kui ei ole esitatud selleteemalist vastuväidet. Niisiis selleks, et liidu õiguses sätestatud põhiõigustega ei oleks vastuolus niisuguse ettekirjutuse tegemine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on vaja, et siseriiklikes menetlusnormides oleks ette nähtud kasutajate võimalus pöörduda oma õiguste maksmapanemiseks kohtusse, kui on teada internetiühenduse pakkuja võetud rakendusmeetmed.
- 58 Mis puudutab intellektuaalomandi õigust, siis tuleb esmalt märkida, et ei ole välistatud, et niisuguse ettekirjutuse täitmine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei taga huvitatud isikute intellektuaalomandi õiguse rikkumise täielikku lõppemist.
- 59 Nimelt esiteks, nagu juba tõdetud, on ettekirjutuse adressaadil võimalus vastutusest vabaneda ja seega jätta teatud meetmed, mida oleks võimalik ellu viia, võtmata seetõttu, et neid ei saa pidada jõukohasteks.
- 60 Teiseks ei ole välistatud, et ühtegi tehnikat intellektuaalomandi õiguse rikkumisele täieliku lõpu tegemiseks ei ole olemas või ei ole see praktikas teostatav, mistõttu on teatud võetud meetmetest sel juhul võimalik ühel või teisel viisil mööda hiilida.
- 61 Tuleb märkida, et harta artikli 17 lõikest 2 ei ilmne, et intellektuaalomandi õigus oleks puutumatu ja et selle kaitse peaks seega olema tingimata tagatud absoluutselt (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Scarlet Extended*, punkt 43).
- 62 Samas peavad meetmed, mille on võtnud niisuguse ettekirjutuse adressaat, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ettekirjutuse täitmiseks, olema piisavalt tõhusad, et tagada kõnealuse põhiõiguse tõhus kaitse, mis tähendab, et need peavad takistama või vähemalt muutma keeruliselt teostatavaks kaitstavate objektide lubamatu kasutamise ja tõsiselt heidutama ettekirjutuse adressaadi teenuseid tarbivaid internetikasutajaid kasutamast objekte, mis on neile kättesaadavaks tehtud kõnealust põhiõigust rikkudes.
- 63 Järelikult isegi juhul, kui meetmed, mis on võetud niisuguse ettekirjutuse täitmiseks, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei taga olenevalt olukorrast intellektuaalomandi õiguse rikkumise täielikku lõppemist, ei saa neid siiski pidada vastuolus olevaks nõudega leida vastavalt harta artikli 52 lõike 1 lõpuosale õige tasakaal kõikide kohaldatavate põhiõiguste vahel, tingimusel et esiteks ei võeta internetikasutajatelt tarbetult võimalust kättesaadavale teabele seaduslikult juurde pääseda ning teiseks

takistavad need või vähemalt muudavad keeruliselt teostatavaks kaitstavate objektide lubamatu kasutamise ja tõsiselt heidutavad ettekirjutuse adressaadi teenuseid tarbivaid internetikasutajaid kasutamast objekte, mis on neile kättesaadavaks tehtud intellektuaalomandi õigust rikkudes.

- 64 Eespool toodud kaalutlusi silmas pidades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et liidu õiguses sätestatud põhiõigusi tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus see, kui kohtu ettekirjutusega keelatakse internetiühenduse pakkujal võimaldada oma klientidele juurdepääsu veebilehele, mille kaudu on kaitstavad objektid õiguste valdajate nõusolekuta internetti laaditud, kui ettekirjutuses ei ole täpsustatud, milliseid meetmeid ühenduse pakkuja peab võtma, ja kui viimane saab ettekirjutuse rikkumise eest määratavat rahatrahvi vältida, kui ta tõendab, et ta on võtnud kõik jõukohased meetmed, tingimusel et esiteks ei võeta meetmetega internetikasutajatelt tarbetult võimalust kättesaadavale teabele seaduslikult juurde pääseda ning teiseks takistavad need või vähemalt muudavad keeruliselt teostatavaks kaitstavate objektide lubamatu kasutamise ja tõsiselt heidutavad ettekirjutuse adressaadi teenuseid tarbivaid internetikasutajaid kasutamast objekte, mis on neile kättesaadavaks tehtud intellektuaalomandi õigust rikkudes, ning selle kontrollimine on siseriiklike kohtute ülesanne.

Neljas küsimus

- 65 Võttes arvesse vastust kolmandale küsimusele, ei ole neljandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 66 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 8 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et isik, kes teeb kaitstavaid objekte autoriõiguse valdaja nõusolekuta veebilehel üldsusele kättesaadavaks direktiivi artikli 3 lõike 2 tähenduses, kasutab sellise isiku teenuseid, kes pakub internetiühendust kaitstavaid objekte kasutavatele isikutele ning keda tuleb pidada vahendajaks direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 3 tähenduses.
2. Liidu õiguses sätestatud põhiõigusi tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus see, kui kohtu ettekirjutusega keelatakse internetiühenduse pakkujal võimaldada oma klientidele juurdepääsu veebilehele, mille kaudu on kaitstavad objektid õiguste valdajate nõusolekuta internetti laaditud, kui ettekirjutuses ei ole täpsustatud, milliseid meetmeid ühenduse pakkuja peab võtma, ja kui viimane saab ettekirjutuse rikkumise eest määratavat rahatrahvi vältida, kui ta tõendab, et ta on võtnud kõik jõukohased meetmed, tingimusel et esiteks ei võeta meetmetega internetikasutajatelt tarbetult võimalust kättesaadavale teabele seaduslikult juurde pääseda ning teiseks takistavad need või vähemalt muudavad keeruliselt teostatavaks kaitstavate objektide lubamatu kasutamise ja tõsiselt heidutavad ettekirjutuse adressaadi teenuseid tarbivaid internetikasutajaid kasutamast objekte, mis on neile kättesaadavaks tehtud intellektuaalomandi õigust rikkudes, ning selle kontrollimine on siseriiklike kohtute ülesanne.

Allkirjad